

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*

THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON THE SCULPTURE
OF SHADOW PLAY KEY-RING IN ART SUBSTANCE
FOR PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS

นาคยา นกปลัด**

ดร.วิวัฒน์ ชัดติยะมาน***

ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์) 2) สร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์) 3) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์) โดยพิจารณาจาก 3.1) ความรู้ เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ 3.2) การปฏิบัติงาน เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ ในด้าน การเตรียมอุปกรณ์ กระบวนการปฏิบัติงาน และผลงาน 3.3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ แบบทดสอบด้านความรู้ แบบประเมินผลการปฏิบัติงานและแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.57 การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ผลการประเมินความสอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักสูตร มีความสอดคล้องมากที่สุด การศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ พบว่า

*ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

**นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ

***ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

****กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

- 1) ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.67
- 2) การปฏิบัติงานในด้านการเตรียมอุปกรณ์ กระบวนการปฏิบัติงาน และผลงาน มีคะแนนผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก เฉลี่ยร้อยละ 83.41
- 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.50

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the need of development of Local Curriculum in Shadow Play Key Ring Puppet in Art Substance for Prathomsuksa 5 Students, Ban Mae Khree (Sawing Prachasan) School, 2) to construct a local curriculum in Shadow Play Key Ring Puppet in Art Substance for Prathomsuksa 5 Students, Ban Mae Khree (Sawing Prachasan) School, 3) to study the outcome of the implementation of the said curriculum from 3.1) the knowledge of the shadow-play key ring puppet, 3.2) outcome of performance skill on the said topic regarding equipment preparation, process of performance, and work product, 3.3) the students' satisfaction with their learning by the said curriculum. The research sample consisted of 30 students in primary grade 5, class 5/4, Ban Mae Khree (Sawing Prachasan) School, Pattalung Province, in the second term of the 2008 academic year. The research instruments were a questionnaire on need of development, the researcher making a study of the population group as : students, administrators, head of academic affairs, head of the learning substance group, teachers of the art learning substance group, students' guardians, committee members of the educational institution and of local wisdom concerning the said local curriculum, a scholastic test of knowledge, an observation form for performance skill, and a questionnaire on the learning satisfaction with the said local curriculum.

The research findings were as follows. The said population group wanted to have the development of the said curriculum at the highest level, at an average value of 4.57. Regarding the construction of the said curriculum, the correspondence between curriculum components was assessed to be maximal. The study of the outcome of the application of the said curriculum showed the following: 1) the learning outcome of knowledge was at a very good level at an average score of 80.67 per cent; 2) regarding performance skill on the said topic in terms of equipment preparation, performance, and output, the students achieved at a very good level as an average score of 83.41 percent 3) the students' satisfaction with the learning by the said local curriculum was at the highest level, at a total average value of 4.50.

คำสำคัญ

การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรท้องถิ่น, การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ

ความเป็นมาและความเป็นมาของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 27 วรรค 2 ว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรจากหลักสูตรแกนกลาง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้แล้วของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประมาณร้อยละ 30 ที่สถานศึกษากำหนดไว้ให้เป็นสาระเพิ่มเติม (กรมวิชาการ, 2546 : 6) ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่มีเนื้อหาที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ของเยาวชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในเอกลักษณ์ และมีความรัก ความผูกพันกับชุมชน ในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ตลอดจนมีความเข้าใจ รู้ทันสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอก เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัย

นำไปสู่ประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีบทบาทต่อการพัฒนาการคิด เจตคติ และมีบทบาทสำคัญต่อวิถีทางการดำเนินชีวิต ซึ่งส่งเสริมคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ที่แสดงร่องรอยอารยธรรม และวัฒนธรรม ที่จะต้องปลูกฝังค่านิยมทางศิลปะให้กับคนไทยในสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อการอนุรักษ์ สร้างสรรค์ และสืบพทอดเจตนารมณ์ทาง ค่านิยมรวมถึงวัฒนธรรมทางศิลปะ มิให้สูญหายไปจากสังคม

ปัจจุบันการสร้างสรรคงานศิลปะได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดพัทลุงมีแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ ด้านศิลปะพื้นบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ มโนราห์ หนังตะลุง การทำพริตมโนราห์ การแกะสลักรูปหนังตะลุง เป็นต้น

การแกะสลักรูปหนังตะลุง เป็นหัตถกรรมพื้นบ้านของคนไทยในท้องถิ่นภาคใต้มีสืบมาตั้งแต่อดีตกล่าวกันว่าการเล่นหนังตะลุง จังหวัดพัทลุง เป็นแหล่งที่มีการแกะสลักรูปหนังตะลุงมากที่สุด แต่ปัจจุบันศิลปะพื้นบ้านอันมีค่ากำลังจะสูญหายไป อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในปัจจุบัน คนพัทลุงเริ่มมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิม คนรุ่นใหม่นิยมไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรม ความสำคัญของศิลปะพื้นบ้านและวัฒนธรรมความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไป เป็นผลให้ศิลปะต่างๆที่มีคุณค่าต่อจิตใจเปลี่ยนแปลงสูญหายไปกับกาลเวลา ฉะนั้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์ ศิลปะท้องถิ่น ของจังหวัดพัทลุง และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุงมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 1.7 “ชื่นชม สืบสาน และสร้างสรรค์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นพัทลุง” (ตัวบ่งชี้ตามเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง. 2549 : 10) ผลจากการสำรวจความต้องการของชุมชนในด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ หุหมัน ผู้ปกครอง นักเรียน ครู มีความต้องการปลูกฝังลักษณะอันพึงประสงค์ในการแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ ซึ่งเป็นงานศิลปะพื้นบ้าน ต้องมีใจรักอาศัยความละเอียดอ่อน มีสมาธิในการสร้างงาน และยึดหลักคุณธรรมพื้นฐานคือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของการจัดการศึกษา คือ “คุณธรรมนำความรู้” โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์)ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ของการจัดการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่ง ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติงาน และต้องการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์)
2. เพื่อสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์)
3. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์) โดยพิจารณาจาก
  - 3.1 ความรู้ เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ
  - 3.2 การปฏิบัติงาน เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจในด้านการเตรียมอุปกรณ์ กระบวนการ ปฏิบัติงาน และผลงาน
  - 3.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็น พวงกุญแจ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชา สรรค์) อ.ตะโหมด จ.พัทลุง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 150 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์) อ.ตะโหมด จ.พัทลุง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ใช้แบบแผนการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบหนึ่งกลุ่มสอบหลัง (One group posttest only design) ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์ขั้นตอนการดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การดำเนินงาน 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ

กลุ่มประชากร การสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์) จำนวน 30 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 5 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน หัวหน้าวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ จำนวน 8 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 1 ชุด แบบสอบถามสำหรับครู และผู้บริหาร จำนวน 1 ชุด และแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 1 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 แจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 85 - 89) ของข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบ คอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียงระดับเดียว จากตัวเลือก 5 4 3 2 และ 1 แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินของ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2543 : 138) คือ

4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับ มาก

2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับ น้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับความต้องการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามแบบปลายเปิด ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ

ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาหลักสูตร จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขรี (สวิงประชาสรรค์)

2. แบบทดสอบด้านความรู้ จำนวน 20 ข้อ

3. แบบวัดผลการปฏิบัติงาน ในด้านการเตรียมอุปกรณ์ กระบวนการทำงาน และผลงาน

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
  2. หาคุณภาพของแบบทดสอบด้านความรู้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 และทำการคัดออกและปรับปรุงข้อที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ได้แบบทดสอบด้านความรู้จำนวน 20 ข้อ
  3. หาคุณภาพแบบวัดผลการปฏิบัติงาน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และความเชื่อมั่นจากแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
  4. หาคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
- ขั้นที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขริ (สวิงประชาสรรค์) อ.ตะโหมด จ.พัทลุง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 5 ห้องเรียนรวมนักเรียนทั้งหมด 150 คน
- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขริ (สวิงประชาสรรค์) อ.ตะโหมด จ.พัทลุง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ
2. แบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ จำนวน 20 ข้อ
3. แบบวัดผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ กระบวนการปฏิบัติงานและผลงาน
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เตรียมนักเรียน เตรียมครู เตรียมหลักสูตร เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ แบบทดสอบวัดความรู้ แบบวัดผลการปฏิบัติงาน และแบบวัดความพึงพอใจ
2. ทำการสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามขั้นตอนในแผนจัดการเรียนรู้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนบ้านแม่ขริ (สวิงประชาสรรค์) จำนวน 30 คน โดยใช้เวลาเรียนทั้งหมด 14 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551
3. บันทึกคะแนนในแบบวัดผลการปฏิบัติงานของนักเรียนในด้านการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ด้านกระบวนการปฏิบัติงานในขณะที่นักเรียนฝึกปฏิบัติงาน และตรวจผลงานที่สำเร็จ
4. ทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ
5. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100)

- 4.51 - 5.00 แปลความว่า ความพึงพอใจมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 แปลความว่า ความพึงพอใจมาก
- 2.51 - 3.50 แปลความว่า ความพึงพอใจปานกลาง
- 1.51 - 2.50 แปลความว่า ความพึงพอใจน้อย
- 1.00 - 1.50 แปลความว่า ความพึงพอใจน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน วัดความรู้ของนักเรียนหลังเรียนและวัดการปฏิบัติงานของนักเรียน เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่จริ (เสวิงประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบมาสรุปและอภิปรายผล โดยแบ่งเป็น 3 ชั้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ชั้นที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ พบว่าการแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความต้องการให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของศิลปะท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทองพันธ์ นาสมบัติ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานประดิษฐ์) เรื่อง การสานกระติบข้าวจากต้นกกพบว่า ผู้ปกครองและนักเรียนมีความต้องการให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การสานกระติบข้าวจากต้นกกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพร้อมให้การสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชา แสนบัณฑิต(2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การปลูกบัวผัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า ได้หลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้เรียน และยังสอดคล้องกับ วราภรณ์ แก้วสีขาว (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้กระดาษสาชูปน้ำยาขมิ้น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนให้ความสำคัญและต้องการให้มีหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้กระดาษสาชูปน้ำยาขมิ้น อยู่ในระดับมาก

ชั้นที่ 2 การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ

พบว่าหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา เวลาเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดการประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน ซึ่งประกอบด้วย สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ หากวัดจากความสอดคล้อง (IOC) ของส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ถือว่าเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริธีร์ งามประจบ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้บ้านป่าน้อยลอยรั้ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ดิษวิยะกุล (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพสูงหรือดีมากหลักสูตรมี ความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ องค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ มีทอง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัด นครศรีธรรมราช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย ปรากฏว่าได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก

ขั้นที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ

พบว่าคะแนนวัดความรู้ของนักเรียน เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ อยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.67 คะแนนประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนอยู่ในระดับ ดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.40 แสดงว่าหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ ดีมาก และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแมขริ (สวีงประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมมีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 4.50 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลจันทร์ ลาภอุดม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิชา การผลิตของสหกิจศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการผลิตของสหกิจศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองพันธ์ นาสมบัติ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การสานกระติบข้าวจากดินกบพบว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร มีคะแนนแบบฝึกหัด คะแนนคุณลักษณะการทำงาน คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรารักษ์ แก้วสีขาว (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้กระดาษสาชุบน้ำยารักษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.89 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.15 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้กระดาษสาชุบน้ำยารักษาอยู่ในระดับดีมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง พรามเอก (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากใบยางพาราสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น สูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคตินักเรียนต่อหลักสูตรท้องถิ่นหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นสูงกว่าก่อน การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแมขริ (สวีงประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุงเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ที่สนองตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2544 ที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและสร้างค่านิยมในด้านการชื่นชมอนุรักษ์สืบสานประเพณีวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ศิลปะซึ่งเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นพัทลุงสืบไป
3. ควรปลูกฝังลักษณะการทำงานให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านความตั้งใจมีสมาธิในการทำงาน ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน โดยกำหนดจุดประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน
4. ในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นนั้นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมหลายฝ่าย เช่น ชุมชน ผู้ปกครอง ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการฝึกทักษะปฏิบัติควรเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันและสามารถถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้มาให้แก่ผู้อื่นได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และเน้น คุณค่าความภูมิใจ ความรักในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน
2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมอื่นๆ เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญในการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *ผังมโนทัศน์และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ*. กรุงเทพฯ : ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. (2543). *เทคโนโลยีทางการศึกษา ทฤษฎีและงานวิจัย*. กรุงเทพฯ : โอเอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- ทองพันธ์ นามสมบัติ. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานประดิษฐ์) เรื่อง การสานกระติบข้าวจากต้นกก*. กรณีศึกษาโรงเรียนตำรวจพรชชาติ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นวลจันทร์ ลาภาอุจน์. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* รายวิชาการผลิตขอสหกริกรรษา.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- . (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดาวรรณ มีทอง. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรภรณ์ แก้วดีขาว. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้กระดาษสาชูปน้ำยาพารา* กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโบริจนาถสถิต จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรภรณ์ ดิษวิระกุล. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิภา แสนบัณฑิต. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การปลูกบัวผัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริธีร์ งามประจบ. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้บ้านป่าน้อย* คอยักษ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. สระแก้ว : โรงพิมพ์ตาพระยา.
- สมปอง พรหมเอก. (2551) *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากใบยางพารา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง. (2549). *มาตรฐานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง*. พัทลุง : ฤทธการพิมพ์.